

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 1

8. siječnja 2015.

cijena 200 Ft

Potpisan sporazum o bratimljenju između Narde i Murskog Središća

Foto: Timea Horvat

3. stranica

Goran Karan u Pečuhu 4-5. stranica

Božićna svečanost
u HOŠIG-u 10. stranica

Županijski dan Hrvata
u Daranju 12. stranica

Komentar

Sretna nova godina svima

Iako je slanje čestitaka za božićne i novogodišnje blagdane vrlo star običaj, još je uvijek drag mnogima, i onima koji je šalju, a i onima koji je dobivaju. To je znak pažnje, prilikom čega izražavamo želju za sreću, zdravlje i bolji život u novoj godini. Šaljemo ih najmilijima, rodbini, prijateljima ili poslovnim kolegama, partnerima. Najljepše su čestitke one stare, koje se dobivaju poštom, no priznajem da ih više ni ja ne šaljem, jer je brže poslati sms-poruku ili e-mail. Po internetu može se naći mnoštvo gotovih čestitaka, blagdanskim poruka što se može kopirati u trenu, no od takvih mnogo više vrijedi jednostavno napisana čestitka „Želim ti (vam) sretnu novu godinu!“ nego tekst koji je poslan na desetke adresa. Katkad to već zvuči dosadno, jer na početku godine mnogima s kojima smo u vezi zaželim „sretnu novu“, no uvijek se zna što sadrži ta rečenica, je li to rečeno s iskrenim osjećajima bliskosti, zbog uljudnosti ili pristojnosti. Naravno da poruka s istim sadržajem od različitih pošiljalaca znači drugo, u ovom slučaju i čestitka, no ona je ipak znak pažnje. Sretna nova godina! Što sadrži u sebi ta jednostavna rečenica, „sretna ili sretan“ je pridjev koji znači nešto ili nekoga koji je ispunjen srećom. A što je sreća? Na to pitanje vrlo je teško odgovoriti, jednima znači jedno, a drugima drugo, no zna se da je osjećaj sreće sigurno nešto dobro, neki osjećaj zadovoljstva, užitka, ispunjenja nečega dobrog. Nekima to znači zdravlje, nekima sreću u ljubavi, nekima financijski uspjeh ili uspjeh u karijeri, a nekima prijateljstvo, nekima život u svojoj domovini, a nekima samo življenje. Zašto ne bismo zaželjeli sreću drugima na bilo koji način? Sretan čovjek motiviran je na poslu, u društvu, u obiteljskom krugu, a time usrećuje i svoju okolinu. Svake godine i predsjednik naše države čestita sretnu novu godinu svim stanovnicima Mađarske. Pročitavši predsjednikove novogodišnje pozdrave na portalu Ureda predsjednika države, odmah na početku pozdrava me je zasmetala prva rečenica „Želim sretnu novu godinu svim Mađarima...“, a onda tek u trećoj rečenici zaželi svim građanima Mađarske dobru volju i blagostanje. Možda cjepidlačim, ali u prvoj rečenici sebe nisam pronašla i ako strogo gledam, onda za 6,5 % stanovništva nije (udio pripadnika narodnosti sveukupnoga stanovništva naše zemlje) izrečena želja za sretnom novom godinom, koja znači u svim djelićima sreću. Jednako tako u svečanom govoru piše da zašto ne bismo mogli u predstojećoj godini međusobno cijeliti postignuće jedan drugih, a zatim je dodano, osobne napore Mađara dobre volje. Znam, nadalje cjepidlačim, ali opet se osjećam isključenim i na tim mjestima bih radije čitala izraz građani Mađarske (ipak su to čestitke predsjednika svih građana Mađarske). Bez obzira na moje cjepidlačenje, svima želim sretnu novu, 2015. godinu (i bez mojih cjepidlačenja).

beta

Glasnikov tjedan

Početak bilo čega, pa tako i nove godine, budi u nama očekivanja. Nadamo se novom, kao što i kaže sam naziv nova godina. Novom početku radnoga tjedna, novim izazovima, ostvarenju zacrtanih želja i obećanja. Istekom pijeska u satu 2014. godine obećali smo sami sebi kako ćemo paziti na zdravlje, više se baviti sobom i svojima, zacrtali smo si osobne i poslovne ciljeve. Koliko od

truda i pobrojio sve one koji nazoče njima, recimo svakoga posebice, dobio bi zavidnu brojku. Ali što znači brojka i statistika u tijeku očuvanja jezika i identiteta, hrvatske samobitnosti u Mađarskoj. Malo. Zaista malo. Krajem prošle godine nazočila sam svečanosti dodjele stipendije Zaklade čika-Matije Kovačića. Zaklada je utemeljena prije

dvadeset godina sredstvima njezina utemeljitelja. Do današnjeg dana nagradila je 117 stipendista. Mađarska je vlada prije nekoliko godina utemeljila narodnosnu stipendiju. Velika je to stipendija koju dobitnici, učenici srednjih škola dobivaju tijekom dvije godine. Čika-Matijina stipendija skromnija je, a ove ju je godine dobilo devetnaest podnositelja za-

Krajem prošle godine nazočila sam svečanosti dodjele stipendije Zaklade čika-Matije Kovačića. Zaklada je utemeljena prije dvadeset godina sredstvima njezina utemeljitelja. Do današnjeg dana nagradila je 117 stipendista.

toga možemo ostvariti ili koliko snage ćemo naći za njihovo ostvarivanje, pokazat će vrijeme. Blagdani su iza nas. Blagdansko ozračje zatvorili smo sa Sveta tri kralja, te ušli u vrijeme raspisanih poklada, kako bismo se osnažili za četrdesetodnevnu korizmu. Dakle slijedi vrijeme u kojima se na raznoraznim balskim veselicama okupljaju Hrvati u Mađarskoj i njihovi prijatelji, na balovima u organizacijama mjesnih hrvatskih samouprava. Ima ih raznoraznih, od seoskih do gradskih, s mjesnim sastavima ili orkestrima iz nekoga drugoga kraja, a poneki i s velikim estradnim imenima. Ima ih dobrotvornih i onih drugih.

Dužnosnici i političari koji žele običi nadolazeće balove imat će pune ruke posla. Uvijek me iznenađuju balovi i koncerti. Ako bi netko uzeo sebi

htjeva. Hrvatska samouprava Šomođske županije također krajem godine dodijelila je stipendije. Ima vjerojatno i drugih o kojima ne znamo. Vrijedne geste. Čudno je kako vrhovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj nema instituciju stipendije. Moglo bi je imati temeljem ocjene izvrsnosti njezinih podnositelja. Zamislite da je prije dvadeset godina utemeljenjem vrhovnoga političkog tijela Hrvata u Mađarskoj utemeljena zaklada čija bi se glavnica obogaćivala godišnje recimo s jednim milijunom forinti. Koliko bismo izvrsnih mladih ljudi mogli godišnje i danas pomagati na njihovu životnom putu školovanja i usmjeravati ih k očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i hrvatske samobitnosti u Mađarskoj?

Branka Pavić Blažetin

Narda – Mursko Središće

Sa sporazumom o suradnji „u hižni staliž“

Pred misedan, na Dan Sv. Barbare, zaštitnice rudarova i gradjevinarova, na Gradskoj vijećnici Murskoga Središća mala gradišćanska delegacija je nazočila povijesnim trenutkom dvih općina, ke su lani stupile u dvadeseto ljetu gajenja najlipše ćuti prijateljstva. Njevi stanovnici prik razlićitih društava medjusobno se upoznaju i ćas za ćas skupa se raduju, svećuju na svakojaki priredba. Dvoja desetljeća partnerstva uprav u jubilarnom ljetu su zašla do službene špice: do potpisivanja sporazuma o bratimljenju.

Mursko Središće, najsjeverniji grad Hrvatske koji nosi i naziv «Grad rudarova», od lanjskoga decembra je i službeno povezano s južnogradišćanskim naseljem Nardom. Naime, iskreno i diboko prijateljstvo med općinama dura jur dvadeset ljet dugo, a njevi pretpostavni su se dogovorili da uprav na okruglom jubileju će dosadašnju suradnju i službeno zapećatiti. Za gradnju kontaktova s ovkraj i onkraj granice, prik spomenutih ljet, mnoge generacije i brojni ljudi su se zalagali, je kad s većom, je kad s manjom jaćinom. Ali svaki sastanak kade su skupa svećevali prijatelji, bio je još jedan korak bliže toj volji da takovih prilikova sve već i već bude. Ta skupna želja je i peljala Kristinu Glavanić, naćelnicu Narde, i Dražena Srpaka, gradonaćelnika Murskoga Središća, da u nazoćnosti hrvatskih i gradišćanskih uzvanikova potpisuju sporazum o daljnjoj suradnji, a polag svetaćnoga akta su stražarili i predstavnici Zrinske garde iz Ćakovca.

Ugovor je potpisan u ćilju daljnje jaćanja prijateljstva i unapredjenja medjusobne suradnje i razmjenjivanja informacijov i iskustava na podrućju djelovanja svojih lokalnih uprav, a posebno na podrućju kulture, prosvjete, obrazovanja, športa, socijalne politike, turizma i zaštitе životnoga okoliša i na drugi podrućji od interesa za gradjane. Suradnja se je zaćela pred dvadesetimi ljeti, a povezna kopća je bila Ćrljeni križ i darovatelji krvi. Tadašnji naćelnik Murskoga Središća Antun Šimunić s oduševljenjem je ponudio prijateljsku ruku nardarskomu poglavaru Kálmánu Vargi, a prik njega i malo j hrvatskoj zajednici u tom selu. Tako su Narda i Mursko Središće poslije toliko «probnih ljet vanhi-

štva» i službeno izrekli «da» bratimljenju, uz burni aplauz. Sporazum je sklopljen na neodredjeno vrijeme s tim da će se vrijeda formirati skupno povjerenstvo koje će svako ljetu najpr konkretizirati plane i zadace u ovoj suradnji. – Ov sporazum nam je obveza za još bolju i plodniju suradnju u budućnosti. Sad već moremo reći da naše općine su stupile iz neslužbenoga partnerstva u pravom smislu rići u zakoniti «hižni staliž» – je šalno rekao Dražen Srpak, gradonaćelnik Murskoga Središća, a od njega je prikzela rić nardarska peljaćica Kristina Glavanić. Ganutljivo je zahvalila inicijatorom ovoga dugoljetnoga prijateljstva i veljek je najavila i presenećenje. Naime, Seoska samouprava Narde je na svojoj sjednici 1. decembra 2014. ljeta izglasala «Ćasno gradjanstvo Općine Narde» Kálmánu Vargi, u znak zahvalnosti i priznanja njegovih zaslugova za selo. On je kot mladi ućitelj zašao pred šezdesetimi ljeti u Nardu, bio je naćelnik sela i polag toga da je po podrijetlu Ugar, prepoznao je važnost da nardarsku hrvatsku zajed-

nicu poveže s matićnom zemljom. Ovo općinsko ćašćenje pripada mu u 80. ljetu njegovoga žitka. Druga odluka nardarske samouprave na toj dotićnoj sjednici paralelno je ćasnim gradjanom imenovala i Dražena Srpaka, sadašnjega naćelnika partnerskoga grada, komu su na ov način zahvalili za većljetnu privrženost i ljubav prema selu i svim Hrvatima ter društvima u Nardi. – Sad se suze pustu zbog sriće, jer smo mi u vami našli takove ljude i prijatelje, kim smo i mi važni, a onda pak i emocije napravu svoje – s tim je opravdala pauze u svojem svetaćnom govoru nardarska naćelnica, a to je pravoda pratio i burni aplauz.

Miljenko Cmrećak, predsjednik Gradske vijeća, je povijesnim trenutkom nazvao ovo službeno okrunjenje dosadašnjih kontaktova u zaufanju da će daljnja suradnja služiti u još veći korist gradjanov, zajednic i država. S pohvalnim rići su se obratili mnoštvu još i sami inicijatori ovoga prijateljstva, bivši naćelnici Antun Šimunić i Kálmán Varga, a potom je sedmeroćlana gradišćanska delegacija nazoćila na svetoj maši u crikvi Sv. Ladislava i Marije Kraljice, pri polaganju vijenca kod kipa Sv. Barbare ter u centru grada pred spomenikom rudarova. Toćno u podne je otvorio novu prostoriju Hrvatskoga zavoda za mirovinsko osiguranje dr. Mirando Mrsić, ministar djela i mirovinskoga sustava. Za svećanim objedom u Turistićkom kompleksu Cimper, nažalost, došao je i trenutak rastanka, kojega je, sva srića, prebrzo slijedilo predbožićno spravišće s prijatelji u Nardi.

Svećano mnoštvu pred kipom rudarova

Božićni koncert, Pečuh

Scenski prikaz „Svim na zemlji mir, veselje“ i nastup Gorana Karana

Dana 17. prosinca 2014. godine održan je ovogodišnji pečuški Božićni koncert u Koncertnoj dvorani «Kodály». Karte za koncert planule su u svega nekoliko dana,

te se u prekrasnoj koncertnoj dvorani okupilo više od tisuću gledatelja. Mnoge mjesne samouprave nisu propustile priliku organizirati i podariti svoje pomagače

kartom za ovogodišnji Božićni koncert, koji se sastojao od dva dijela. U prvome, pod naslovom «Svim na zemlji mir, veselje» sudjelovali su «Mladi tamburaši», sudionici ovogodišnjega ljetnog tamburaškog tabora u Orfúu, održanog u organizaciji Kulturne udruge Vizin: barčanski KUD Podravina, lukoviški KUD Drava te solisti Andor Végh i Franjo Dervar Kume, a drugi

dio koncerta bio je nastup jednog od najomiljenijih izvođača hrvatske glazbene scene Gorana Karana. Organizaciju koncerta potpisali su institucija HDS-a, kojoj je na čelu voditelj Jozo Hari, Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj, Udruga baranjskih Hrvata, Jozo Hari i Jozo Solga. Sponzori su koncerta bili: Savez Hrvata u Mađarskoj, Zajednica podravskih Hrvata, Hrvatska državna sa-

mouprava, pečuska Hrvatska samouprava, Croatica d. o. o., Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft., Kodály Központ, samouprava grada Pečuha, a medijski pokrovitelji bio je Medijski centar Croatica: (Hrvatski glasnik i Radio Croatica).

Okupljene u dvorani „Kodály” pozdravili su – zaželjevi im sretne božićne i novogodišnje blagdane – generalna konzulica Vesna Haluga, pečuški dogradonačelnik László Őri i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban.

„Svim na zemlji mir, veselje...” iliti božićne uspomene iz Podravine – iščekivanja Božića u Podravini osmisli su Vesna Velin i Zoltán Vizvári. Bila je to folklorno-scenska šetnja i izlet u prošlost običaja koje danas u svakodnevnom životu ne nalazimo (ili možda ipak u ponekoj hrvatskoj kući...). Kako kaže Vesna Velin: Program, je osmišljen temeljem sakupljenog materijala Lénárda Trauma, te filmskih snimaka Miše Balaža, a stihove Josipa Gujaša Đuretina «Roditeljima u Martince» kazivao je Atila Balaž, uz tamburašku izvedbu poznatih božićnih napjeva «Djetešce nam se rodilo», «Svim na zemlji mir, veselje»...

Na podravskome božićnom stolu i oko njega našla se slama, stolnjak, kruh: „Ovaj kruv Isus dragi, kad je

bila potlanja večera, onda je kazo, ovo je telo moje...”, male ptice: „Ove male tice, to je za poležaje, to su deca jako begeneli, vrlo su begeneli...”, rakija: „Ova rakija je kripost...”

češnjak: „A ovaj češnjak, to se u med makalo, i dečki su nosili u džepu nek je ne bosorke diraju...”, med: „A ovaj med, tako da nebo je s medom preteklo kad se Isus rodil...”, novci: „A ovi novci, ovi so nek se ne prestane u domu nikadar novac, nek uvek imamo...”, svakako semenje: „A ovo semenje, od svakog ima semena, to nek urodi, svašto nek imade...” „Pipice bele i šarene, svakake fele, koliko zrnaca, toliko jajašca.”, orasi, jabuke: „I oreje i jabuke dao dragi Bog nek nam urodi svašto...”, žito zeleno: „A ovo žito zeleno, to je za godinu, nek sve urodi, da bude bogata godina...”, turkinja: „A ta turkinja da nek nismo svrbljivi...”

Kavi su bili božićni blagdani, Badnja

večer? U iščekivanju, u kuću, kuhinju se unosi slama dok domaćica sa svijećom u ruci čeka unošenje slame koju unosi njezin muž pozdravljajući je ovim riječima: „Faljen Isus, na to mlado leto, svi zdravi i veseli! Bože vam daj što od Boga željite, mira i blagoslova u našu kuću.”

Žena mu odgovara: „Bože nam daj”, a muž nastavlja: „Slama je zato donešena, u uspomeni da se Isus tu rodio, nije imao vankuša, već mu je slama bila i vankuš i sve. Ako je Isus mali mogo ležat na slami, onda ćemo jedno veče i mi moć spavati na njoj.”

Kada se postavi slama, klekne se na pod i moli Očenaš. Nakon molitve sjeda se za stol, jede i razgovara. Što je zanimalo naše djedove? Kakva je bila i kakva će biti gospodarska godina, kada će mraz, kiša, kako blagosloviti stoku i zemlju... Išla se i poštovala rodbina, gosti, nazdravljalo jedno drugom i čestitalo: „Faljen Isus, na to mlado leto, svi zdravi i veseli.” / „Faljen Isus na to mlado leto, si zdravi i veseli bili, čestiti i bogati, Bože Vam daj što od Boga željite, teliće, kraviće, pačice, piliće, ko i dušno zveličenje najviše.”

Pjevalo se..., čekalo rođenje maloga Božića. «Djetešce nam se rodilo, u jaslje se položilo, Isuse mileni, Bože moj, srce ti dajem da sam tvoj. / Sin Otac Boga pravi sam, s neba na zemlju siđe k nam, Isuse mileni, Bože moj, srce ti dajem da sam tvoj. / Čista ga Djeva rodila i svojim mlijekom dojila, Isuse mileni, Bože moj, srce ti dajem da sam tvoj.

Ovoga puta čuli smo prekrasne božićne napjeve: Marija, djevica... Bože premili što činiš s nami..., pastirske pjesme: O, Betleme, grade slavni..., Stada pastiri..., Pastiri, diž'te se, svi skupa žur'te se...

Završni akordi prvog dijela pečuskoga Božićnog koncerta bili su zajedničko pjevanje pjesama: Radujte se, narodi..., Svimi na zemlji mir, veselje... te oproštajni kadrovi s filmske vrpce Uspomene, sjećanja...

Slijedio je dvosatni koncert Gorana Karana i njegova pratećeg sastava Vagabundo, koji je oduševio gledatelje. Njegov jedinstveni nastup i privlačnost s gledateljima zasigurno će nam svima koji smo nazočili ovogodišnjim božićnim uspomnama i potonjem koncertu ostati dugo u sjećanju i grijati nas kao božićno drveće te jaslje našega doma u nastupajućoj 2015. godini.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Mandić&Kollár

Božićni koncert u Dušniku

Tradicionalni susret hrvatskih crkvenih pjevačkih zborova

Dušnočki učenici pod vodstvom učiteljice Silvije Varga prvi put su nastupili i svojim pjevanjem uljepšali susret.

U suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave i Hrvatske vjerske zajednice rimokatoličke župe, između Božića i Nove godine, 28. prosinca 2014. godine u dušnočkoj župnoj crkvi svetih apostola Filipa i Jakova priređen je već tradicionalni Božićni koncert i Susret hrvatskih crkvenih pjevačkih zborova, koji od samih početaka, od prosinca 2001. godine, pridonosi njegovanju i očuvanju crkveno-vjerske i kulturne baštine, a uz to bački Hrvati zajedno proslavljaju Božić i Novu godinu.

Misno slavlje na hrvatskom jeziku, već četrnaestu godinu zaredom, predvodio je santovački župnik Imre Polyák, biskupski vikar za narodnosti, ujedno je održavši i prigodnu propovijed, a svojim pjevanjem uljepšao santovački crkveni zbor u pratnji kantora Zsolta Siróka. Kao i svake godine, crkva je uljepšana prekrasnim velikim jaslicama izrezbarenim od drveta i zelenim borovim grančicama, te okićenim božićnim drvцем. Uza sudionike Susreta, misi i koncertu nazočili su dušnočki vjernici i uzvanici, koje je pozdravila predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Matija Mandić Goher, među njima posebno predsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Josu Šibalina, te zastupnika Skupštine Hrvatske državne samouprave Stipana Balatinca.

Nakon njezinih pozdravnih riječi odr-

žan je koncert pjevačkih zborova, koji su izveli poznate hrvatske božićne i marijanske pjesme, s posebnostima bunjevačkih, rackih i šokačkih Hrvata, koje se do nas pjevaju u župnim crkvama bačkih Hrvata.

S obzirom na snježno nevrijeme, u zadnji čas nastup je odrekao pjevački zbor vršendskih Hrvata Šokaca. Tako su ove godine na koncertu nastupila dva gostujuća i tri domaća pjevačka zbora. Prvi put na

koncertu je sudjelovao pjevački zbor dušnočkih učenika koje je uvježbala učiteljica Silvija Varga. Crkveni pjevački zbor santovačkih Hrvata nastupio je četrnaestu godinu zaredom. Kao redoviti gosti, pod vodstvom župnoga kantora nastupili su i članovi Pjevačkoga zbora župne crkve svetog Antuna Padovanskog iz Baje. Uz dušnočke učenike, nastupila su još dva domaća zbora. „Pravi biseri“, te na kraju Hrvatska izvorna pjevačka skupina iz Dušnoka.

Druženje je nastavljeno zajedničkom večerom u blagovaonici mjesne osnovne škole, a uz dobru kapljicu vina i izvrsne domaće kolače. Dušnočki Susret zborova ponovno je protekao u vrlo lijepom, božićnom i prednovogodišnjem ugođaju, uz druženje starih znanaca i prijatelja, koji se redovito okupljaju na sličnim susretima diljem Bačke.

Stipan Balatinac

Predsjednica HS-a Matija Mandić Goher

Zbor „Pravi biseri“

Dvadeset godina Zaklade za šokačku mladež

Članovi Kuratorija na čelu s predsjednicom dr. Marijom Prakatur

Prije 20 godina, 1994., tada umirovljeni učitelj, danas pokojni Matija Kovačić utemeljio je Zakladu „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju“. Cilj je Zaklade pomaganje hrvatske (šokačke) mladeži na srednjim i visokim školama, fakultetima, koja je nakon završetka školovanja voljna raditi na prosvjetnom i kulturnom uzdizanju domaćega hrvatskog življa, čuvati njegovu samobitnost. Pomagati se prije svega mogu mladi iz grada Mohača, zatim iz ostalih mjesta gdje žive Hrvati. Tada je Matija Kovačić istaknuo kako je Zaklada otvorena svakom te izrazio nadu kako će joj (utemeljena tada sa sto tisuća glavnice i najamnine koju godišnje donese deset hektara zemlje) svoj dragovoljni prilog dati mnogi dobri ljudi, udruge, klubovi, KUD-ovi i druge pravne osobe koje na svojoj duši nose sudbinu hrvatske narodnosti. Proslava 20. obljetnice Zaklade Matije Kovačića, dodjela ovogodišnjih stipendija i svečani program priređeni su u Mohaču 20. prosinca. Tijekom proteklih dvadeset godina sedmeročlani Kuratorij, čiji se sastav mijenjao kroz godine, dodijelio je 117 stipendija. Danas je na čelu Kuratorija dr. Marija Prakatur. Ona je već osamnaest godina predsjednica Kuratorija, a prve dvije godine predsjednik je bio Matija Cita, tadašnji predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca. Na proslavu dvadesete obljetnice Zaklade pozvani su svi stipendisti, mnogi su se i odazvali pozivu.

Najmanje zahtjeva za stipendiju, sedam, bilo je 1997., a najviše 1999. godine, 24, reče Mirjana Jakšić. Kuratorij je u proteklih dvadeset godina razdijelio 2,393

ni grad Hrvatske u proljeće 2014. godine. Georgina Varga i Stipan Pavković održali su zanimljiva predavanja. Tradicija predavanja stipendista pokrenuta je lani, a nastavljena i na svečanosti obilježavanja dvadesete obljetnice postojanja Zaklade. Eva Sajčan, nekadašnja stipendistica, danas članica Kuratorija, govorila je o povijesti Zaklade Matije Kovačića. Preprošle godine Kuratorij je odlučio o prodaji zemlje s koje se dobivao godišnji prihod, prodana je za 1,7 milijuna forinti, a novac je postao dio glavnice Zaklade.

Zsófi studira matematiku i fiziku na pečuškome sveučilištu, Patrik je gimnazijalac iz Mohača, Ana je također gimnazijalka, vrsna tamburašica, članica Orkestra Dunavkinje, jednako kao i Zsófi. Aleksandra već šestu godinu zaredom dobiva stipendiju, danas je studentica međunarodnih odnosa na pečuškome sveučilištu, veseli se godišnjem okupljanju stipendista i svečanom programu dodjele stipendija. Mirjana završava etnografiju, etnologiju i kulturnu antropologiju na pečuškome sveučilištu, djelatna je članica KUD-a Tanac, Luca je studentica engleskog jezika. I tako redom... predstavilo se devetnaest ovogodišnjih stipendista.

Nazočnima se obratila i predsjednica mohačke Hrvatske samouprave Irena Udvarac. Čitaj, pivaj igray i drugoga nauči, bile su riječi Matije Kovačića po kojoj su uputi radili svi oni koji su bili i danas su članovi Kuratorija Zaklade. Gospođa Udvarac pozvala je mlade Hrvate na uključivanje u rad mohačke Hrvatske samouprave. Svečanosti su nazočili i generalna konzulica

tisuća, u prosjeku godišnje 125 tisuća forinti. Najmanje je bilo 68 tisuća, a najviše 241 tisuća forinti. Uz novčanu potporu stipendisti su dobili i dobivaju veliku ljudsku potporu i prijatelje u članovima Kuratorija. Kazala je kako je obljetnica uz potporu Generalnog konzulata obilježena izletom stipendista u glav-

Udivica Matije Kovačića

Vesna Haluga sa suprugom, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. Stjepan Blažetin, hrvatski parlamentarni glasnogovornik (već dvadeset godina član Kuratorija Zaklade Mišo Hepp), dogradonačelnica grada Mohača Erika Bodor, glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin.

Ove je godine Kuratorij podijelio devetnaest stipendija (različitog iznosa, u vrijednosti najmanje od sedam tisuća do 15 tisuća forinti). Stipendiju je dobilo jedanaest srednjoškolaca (ukupno je podijeljeno 86 tisuća forinti): Máté Bernáth, Marko Čelinac, Lili Egri, Timea Fehér, Patrik Heider, Dora Kalkan, Fanni Marosi, Ágnes Magyar, Ana Mihaljević, Zora Šimić, Dora Otilija Striković, i osam studenata (ukupno je podijeljeno 104 tisuće forinti): Zsófia Apró, Mirjana Jakšić, Luca Jakšić, Aleksandra Jevtić, Čaba Lacko, Stipan Pavković, Silard Striković, Georgina Varga.

Danas Zaklada ima glavnice od tri milijuna forinti, i vrsnu knjigovotkinju Katu Urban, kaže predsjednica Kuratorija naglašujući kako nisu potrebna velika sredstva da bi se činile vrijedne i velike stvari i projekti. Premda je utemeljitelj Zaklade Matija Kovačić vjerovao kako će taj poticaj naići na prijam kod svih onih kojima je na srcu hrvatska samobitnost, tijekom proteklih dvadeset godina jedva je bilo onih koji su „darivali“ Zakladu, povećavajući njezinu temeljnu glavnice.

Prekrasni program, proslava dvadesete obljetnice Zaklade „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju“, mnoštvo današnjih i nekadašnjih stipendista, uzvanici, ugodno druženje uz hrvatske razgovore zasigurno su izazvali osmijeh na licu čika-Matije Kovačića, koji je posijao zrno što klija i klija.

Branka Pavić Blažetin

Na terenskoj nastavi u Gradišću

U Plajgoru o pjesniku Antonu Slaviću

Otkidob su srušene granice, sve veći je interes sa strane matične zemlje i za Gradišćanske Hrvate u Ugarskoj. Ne dođu nas upoznati samo privatne osobe i izletnici nego i različite grupe znanstvenikov, književnikov, a hvala Bogu najdu put do nas i studentske grupe. Tako su pred kratkim u Gradišću boravile studentice zagrebačkoga sveučilišća, pod peljanjem profesorice dr. Sanje Vulić. Nisu one došle posjetiti samo našu regiju, nego su predstavile i svoja djela pred domaćim stanovništvom, povodom 80. rođendana Antona Slavića, pjesnika Plajgora. U okviru terenske nastave, od 14. do 16. novembra, gosti su još pohodili niz gradišćanskih naselj: Pinkovac, Nardu, Prisiku, Kiseg, Frakanavu, Veliki Borištof i Šuševo.

U organizaciji Samouprave i Hrvatske samouprave Plajgora u Meršičevoj hiži se je dva dane dugo govorilo o Slavićevoj poeziji. Studentsku grupu je pozdravio domaći načelnik Vince Hergović ki je gizdavo izjavio da pri ovakovi prilika se ostvaruje želja Antona Slavića, ki je svoju plajgorsku hižu s galerijom slik, knjižnicom i mjestom za različite hrvatske sastanke prikdao selu. Kako je rekla u uvodu ovoga okrugla stola dr. Sanja Vulić, farnik gastarbajtarov imao je 73 ljeta kad su mu objavljene pjesme u zbirki Plajgorski zvoni. – Njegove strofe pune su ljubavi prema Gradišćanskim Hrvatom, staroj domovini Hrvatskoj i prema hrvatskom narodu. I zato mi je uvijek bila želja više govoriti o njemu. Nam svim je posebno veselje da su ovi dani organizirani u njegovu čast – naglasila je profesorica Sanja Vulić, ka svoje studente svaku jesen pelja u sklopu predmeta «Jezik Hrvatov u dijaspori» med Hrvate izvan stare domovine. Ovput u Gradišće nije doputovala cijela grupa (25 ljudi), samo one studentice ke su pokazale volju, razmišljale o pjesma i ozbiljno i svisno su se pripravile na zadatak da iz osobnoga gledišća predstavljaju plajgorskoga sina pred onimi ki ga i poznaju i poštuju. Med studenticami su bile tri divojke rodod iz Poljske ke su na Erasmus razmjenu u Zagrebu. Monika Itrich, studentica na petoj

Marijana Kovač, dr. Sanja Vulić i Tamara Rumbak su referirale prvi dan

godini u Gdanjsku, ovako je govorila o putovanju u Gradišću: – Kod nas u Poljskoj, nažalost, ne postoji predmet «Jezik Hrvatov u dijaspori», a mislim da bi bilo jako korisno čuti i druge varijante jezika. Mi ćemo doma govoriti u Gdanjsku da su Gradišćanski Hrvati odlični, ljubazni i dragi ljudi i da moraju doći simo, jer naprosto je sve odlično! Slično misli i Šibenčanka Anđela Erceg, ku su posebno dirnule pjesme Antona Slavića: – Svoj rodni kraj pjesnik toliko vjerno opisuje u pjesma da danas kad smo izašli iz autobusa, imala sam čut da sam ovde po stoti put, videći

zvonik, stare ulice i kućice. Da ljudi za petsto ljet još uvijek skupa držu, i mi imamo priliku čuti vaš govor i da imate želju očuvati stare običaje i tradicije, to je za nas novo iskustvo. Veselim se ovom vikendu, upoznavanju ovoga kraja i ljudi, ki su stvarno veseli, nasmijani, puni pozitivite! Načelnik Plajgora Vince Hergović je istaknuo da s ovakovimi manifestacijami dobije ova hiža pravi sadržaj, a pravoda je i nadalje cilj da se redovno pozivaju simo s hrvatskom tematikom seoski ljudi, znanstveniki, književniki i istraživatelji.

Tiho

Trenutak za pjesmu Anton Slavić

500 ljet u tudjini

Petsto ljet smo u tudjini
Mi, hrvatske majke sini.
Još smo živi, još nas ima,
Akoprem me trese zima
Pomisleć, ča j' svega bilo
I nas bolno pogodilo
Tokom povijesti krvave
I naše odiseijade.
Iskusili smo rabotu
Ali ipak smo opstali,
Zato ti sad Hrvat hvali
Bože, za tvoje peljanje,
Ti si naše goristanje,
Vodi nas i peljaj dalje,
Ar ti si naše ufanje
U budućnost dalnju, novu.
Usliši nam prošnju ovu:
Ostani i dalje s nami,
Ar nek tako smo spašeni.
Vodi nas k sigurnom cilju,
K sebi u domaju svoju.

Vince Hergović, načelnik Plajgora je pozdravio goste

In memoriam

Lajoš Brigović (1938. – 2015.) Za rastanak

„Hvala ti, Gospodine, za osobe s kimi dilimo i tugu i radost svakidašnjega žitka, osobito one ki su nam bili bliski i dragi, a naglo su nas napustili. Zahvaljujemo ti, Gospodine, za svu njevu ljubav i razumivanje koje su prema nam pokazivali, za njevo prijateljstvo, za mir kojega su nam donosili, za lipe riči ke su nam upućivali. Dokle ćutimo bol i prazninu zbog njeve odsutnosti, molimo te daj nam duhovnu svist povezanosti s njimi. Podili im, Gospodine, vječni žitak, a nas peljaj do spravišća s tobom i s njimi u vječnost. Amen.“

Okamenjeni od strašne i nagle vesti na pragu novoga ljeta, Gradišćanski Hrvati se tuguju, žaluju, razloge si išću kot i spominke na dragoga pokojnika, gdo nas je tako neočekivano ostavio. To je žitak! – kot se veli, ali suprot toga svega, još se čini nevjerovatnim da Lajoša Brigovića već nij' med nami. Nećemo je već strefiti na nijednoj hrvatskoj priredbi u Plajgoru, Prisiki, Hrvatskom Židanu, Bika ali u Čepregu, kamo su, tamo i najzad spolom na biciklinu napravili kilometare. Vik su dobrodošli med svoje Hrvate, bilježili su svaku minutu veselja, svojim fotoaparatom neumorno su dokumentirali važna događanja u židanskoj okolici živećih Hrvatov, ke je toliko volio i cijenio i čiji je i on bio iznimno vjerni i vridni pripadnik. Njeva ljubav je bila prezuvjetna kad se je raspravljalo o Hrvatima, materinskoj riči, naši tradicija, tamburi, mužiki, pjesma i narodni dugovanji. I onda još gor nismo spomenuli njevo područje, na kom su stekli najveć poštovateljev i prijateljev: u samoći djelaonice s tušem i črčinom, na platnu i s kistom, u vlasništvu bojev, za nas su rodjena remek-djela. Snimalo i stare požutjele črno-bijeje, a i nove šare fotografije nastale su još jedna ljubav u Brigovićevom žitku. Ima za to bezbroj dokazov, a većina gor nije imala sriču ni priliku viditi, kade se ti dragi kinči shranjaju u ormaru, u djelaonici, na podu. Njev neočekivani odlazak najpr emitira onakovu prazninu ku će biti najvjerojatnije nemoguće zaštopati! Školnik u mirovini, tj. lampáš u svojem Hrvatskom Židanu, stručnjak za hrvatski jezik, crtanje i moljanje, sabirač narodnih dugovanj, utemeljitelj muzejov u Hrvatskom Židanu i Plajgoru, osnivač židanske tamburaške grupe i pokrovitelj tamburaškoga djelovanja, prik dvadeset ljet novinar kod gradskoga lista *Kőszeg és Vidéke*, slikar, fotograf, spasitelj svih hrvatskih predmetov, materijalov i dokumentov na ovom kraju orsaga. A pred svim skromna umjetnička duša... Prema sebi maksimalist, bogat u svojoj dobroti, nesebični darovatelj i pomoćnik na svi područji našega društvenoga djelovanja. Sve ono što su učinili u

našem hrvatskom žitku, sad se točno zbroji u nebeskom inventaru, zbog česa smo mi ovde na zemlji, ostali im vjekovječni dužniki u vrimentu i prostoru. A i s grižnjom savjesti jer još nismo bili u stanju njim obećano ispuniti. Malo je gradišćanskih institucijov kade se ne bi našlo barem jedno od njevih majstorskih djel s toliko prepoznatljivimi skicama crikve, hiž ali križev polag ceste, ali ilustrirano gra-

dišćansko izdanje, od kih je napravljena i zbirka i mapa. Nježnoplavo-topložuta i kafecka kombinacija bojev je pred nekoliko ljet na prvi pogled u ropstvo hitila ljudsko srce, kot nova pojava umjetničkoga izričaja Lajoša Brigovića. Najvjerojatnije ne bi nas sad pohvalili kad bi vidili, kako nam suze kvasu obraze, i kako nas grizu i gazu bol i nemoć zbog njevoga odlaska. 3. januara, u subotu, pri skradnjoj uri hrvatska jačka je je polag kompjutora zaljuljala u vječnu sanju. Dragoga pokojnika 9. januara, petak, sprohadjamo na vječni počivak u židanskom cimiteru. Lajoš bači, o Vašem nedostatku peljamo evidenciju, jedino nas batri i hrabri da i dalje ćete živiti u vaši umjetnički djeli, na svakoj slici, u svakoj napisanoj hrvatskoj rečenici, a i u svakom jecaju naših gradišćanskih tamburov. Ne moremo dost zahvaliti Bogu da smo bili srićniki i nagradjeni vašim poznanstvom, vašim prijateljstvom. S turobnim srcem ćemo pri zbogomdavanju prositi Gospodina Boga da skрати boli žalujućim, a Vašu dušu pozove k nebeskoj radosti!

Timea Horvat

Zadnji kipic iz Prisike snimljen lanjskoga septembra

„Bože, hvala Ti što ljubav je naša, što vjera je naša. Isusom rođena, u našim srcima, uvijek vjekova.“

Božićna svečanost u HOŠIG-u

Prvaši s pomoću razrednice Zlate Gergič pale svijeće i prskalice.

U predvorje budimpeštanske Hrvatske škole 18. prosinca uselio se predbožićni ugođaj, te donio sa sobom radost, mir i ljubav. Po plavoj draperiji snijegom zavijene šarene kućice, po stupovima blagdanski ukrasi, na lijevoj strani školske pozornice bogato okićeni božićni bor, jaslice s novorođenčetom, na desnoj klupa i ulična svjetiljka. Naslov ovogodišnje školske svečanosti „Sve će zvijezde popadati, samo ona betlehemska ne“ žutim je sjajem obasjala aulu. Prigodnim su tekstom na hrvatskome i mađarskome jeziku zamišljenu zavjesu razvukli gimnazijalci Jadranka Čepelsigeti i Franjo Pataki. Toga su se popodneva doselili i poznati likovi dječjih priča, koji su oživjeli pomoću nekolicine učenika prvaša, dok je učenica Aliz Bartoš recitirala tekst „Naša bakica“. Pjesmu „Rodio se Obećani“ Anta Svirača interpretirala je gimnazijalka Mia Barbir, a popularnu božićnu pjesmu „Tiha noć“ pjevale su Jadranka Bata i Klaudija Deli. U sklopu prigodnoga programa zvonki pjev školskoga zbora u pratnji školskoga sastava ispunio je prostor, izvedene su pjesme „Vesjelje ti navješćujem“ i „Veseli se, Majko Božja“. Norbert Dobrina na mađarskome

Školski sastav

recitirao je pjesmu Endrea Adyja „Karácsony“ a učenici Đačkoga doma pjesmu Alekse Kokića „Sveta noć“.

Središnji je akord svečanosti bio igrokaz „Djevojčica sa žigicama“ po istoimenoj priči danskoga pisca Hansa Christiana Andersena. Glumili su Botond Vidak, Flora Pissinger, Efe Sancaktar, Grga Buš, Grga Sabo, Tomica Kohari, Maja Tot, a glavna je uloga pripala Mileni Maji Šindik. Tužna je to priča o siromašnoj djevojčici koja je po ulici prodavala žigice. Kada ništa ne bi uspjela prodati, ne bi se smjela vraćati kući. Jako je voljela svoju pokojnu baku koja joj se jedne noći ukazala. Povelja ju je sa sobom u visine i nestalo je hladnoće, gladi i straha koje je djevojčica osjećala. Smrznula se posljednje noći u staroj godini. Ljudi su je sažaljevali, ali joj nikako nisu pomogli. Tako je jutro svanulo nad malim, mrtvim tijelom koje je sklopčeno ležalo pokraj ulice.

Pri kraju zajednički se otpjevala pjesma „Bože, hvala Ti“ Dražena Zečića, a u ime ustanove publiku je pozdravila i sretne božićne blagdane poželjela ravnateljica škole Ana Gojtan. Božićni je program osmislila profesorica Anica Mandić, prvaše je pripremila učiteljica Zlata Gergič, pjesme i glazbu uvježbali su Stjepan Domбай i Ágnes Nagy, dekoraciju osmislio i pripremio profesor Zoltán Csomós.

Kristina Goher

**VEČERAS JE NAŠA FEŠTA...
17. SIJEČNJA 2015.G.**

NASTUPA!
HRVATSKA IZVORNA FOLKLORNA SKUPINA
I ORKESTAR PREKOVAČ IZ TUKULJE.

KRISTALI

Ts KRISTALI & ŠIMA

HRVATSKI BAL

VRIJEME JE DA DOSTOJNO PROSLAVIMO PRIJELAZ U NOVU GODINU A I VRIJEME JE KARNEVALA...
VRIJEME JE ZABAVE!

**MJESTO: GÖLYAVÁR RENDEZVÉNYHÁZ – 1088, BUDAPEST,
MŰZEUM KRT. 4 (KOD ASTORIE)**

DATUM: 17. SIJEČNJA 2015.G. OD 19 SATI DO RANE ZORE

ULAZNICA S VEČEROM : 4000Ft
SREDNJOŠKOLCIMA I STUDENTIMA SA
VEČEROM 2000Ft, BEZ VEČERE BESPLATNO

...A VRIJEDNE NAGRADE
VAS OČEKUJU NA TOMBOLI!

HRVATSKA SAMOUPRAVA BUDIMPEŠTE

Potvrdite svoj dolazak na tel. +36309548399 (Stipan Đurić) ili na e-mail: anica@horvatok.com, sztipus@freemail.hu najkasnije do 15. siječnja 2015. godine.

Narodnosni forum u Hrvatski Šica

Utemeljen mjesni odbor za spašavanje vridnosti

Željezožupanijski ured Narodnoga prosvjetnoga instituta, Seoska samouprava i Hrvatska samouprava Hrvatskih Šic 13. novembra, u četvrtak, uvečer su priredili forum narodnosti pod naslovom «Jezik, vjera i kultura – osnova našega opstanka». U okviru toga večera utemeljen je i mjesni odbor za spašavanje seoskih vridnosti.

Crikvu Sv. Ane u Hrvatski Šica predstavio je farnik Tamás Várhelyi zainteresiranim gostom toga večera, a pred spomenikom palih junakov u I. i II. svitskom boju ter obilježjem trianonskoga junactva stanovnikov ovoga naselja govorio je bilježnik Géza Kovács. Program je nastavljen u nedavno obnovljenom

Vilmoš Bugnić, novi načelnik

Dr. Žužana Meršić, referentica

Kulturnom domu, kade je nazočne pozdravio novi načelnik sela Vilmoš Bugnić i prikdao rič trim predavačem. Dr. Žužana Meršić, docentica na sambotelskom sveučilišću i profesorica na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost, svoj referat je začela po hrvatski,

na vlašćem materinskom jeziku, a u nastavku je po ugarski govorila o važnosti sačuvanja gradišćansko-hrvatskoga jezika, kot jedne od najvećih vridnosti ovoga kraja. Géza Kovács i László Kovács, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, nudili su slušateljstvu povijesni i društveni pregled sela. Ovput je utemeljen mjesni odbor za spašavanje lokalnih vridnosti. Šičani su i ovom prilikom otpri

škrinju vridnih predmetov i dokumentov, ka je predstavljena i putem izložbe. Predavanja ovoga manjinskoga foruma muzički i folklorno su pratili jačkari mišovitoga zbora Slavuj iz Hrvatskih Šic ter čuvari tradicijov iz Keresteša. U završetku programa svi sudioniki su bili pozvani k bogatom stolu, kade su predstavljeni gastronomski specijaliteti Hrvatov, Nimcev i Slovencev.

Tiho

Mjesni jačkarni zbor Slavuj

Časni gradjan Hrvatskih Šic László Kovács

Pred kratkim je dodijeljena titula časnoga gradjana Hrvatskih Šic, bivšemu načelniku Lászlóu Kovácsu, rodnom iz Perimbe, gdo se je oženio u ovo gradišćansko-hrvatsko selo, 1978.

Ijeta. Prik šest ciklusov je peljao sa svojim zastupniki malo selo, i u to dično razdoblje valja nabrajati sazidanje zgrade doktorske ordinacije i općinskoga ureda, 2003. Ijeta je sazidan odvodni kanal potom je završena gradnja mriže za otpadnu vodu, a lani je prikdan i obnovljeni Kulturni dom. U minulom razdoblju je otkriven Spomenik palim junakom u I. i II. svitskom boju ter je prikdana i Spomen-ploča farnikov na stijeni crikve Sv. Ane. Od 1994. Ijeta je na čelu mjesne Hrvatske samouprave. Seosko poljačtvo njegovo većdesetljetno istaknuto djelovanje za razvoj naselja je priznalo titulom časnoga gradjana Hrvatskih Šic. Brončanu plaketu i diplomu mu je uručio novi načelnik Vilmoš Bugnić prilikom seoske javne tribine.

Županijski dan Hrvata u Daranju

Hrvatska samouprava Šomođske županije 18. prosinca 2014. priredila je Županijski dan Hrvata, u daranjskoj osnovnoj školi. Predsjednik Samouprave Jozo Solga s vijećnicima ukratko je izvijestio o prošlogodišnjem radu i uručene su stipendije marljivim srednjoškolicima. Županijski dan nastavljao se s kulturnim programom, zajedničkom večerom i plesačnicom uz Orkestar Vizin. Ovaj se susret ostvario uz potporu Ministarstva ljudskih resursa i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

Kod Hrvatske samouprave Šomođske županije već se uobičajilo da se Županijski dan Hrvata održava na Dan narodnosti. Tako je obnovljena dvorana daranjske osnovne škole 18. prosinca 2014. godine bila puna predsjednika i zastupnika hrvatskih samouprava županijskih naselja. Okupljene je pozdravio predsjednik Samouprave Jozo Solga, među njima bili su predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, daranjski načelnik László Villányi, glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Blažetin, ravnatelj Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krležę Gabor Győrvári, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Stjepan Blažetin te predsjednici, zastupnici i načelnici hrvatskih naselja.

Gospodin Solga u svojem izvješću o lanjskom radu narečene Samouprave sažeo je 2014. godinu. Govorio je o marljivom radu, suradnji i rezultatima hrvatske zajednice u županiji. Pomoću HDS-ove potpore udrugama hrvatskih samouprava od milijun forinti podupirali su mnoge priredbe i događaje. Aktivno su sudjelovali i organizirali tradicionalne priredbe, festivale, športske i folklorne susrete, hrvatske dane i večeri, radili su na učvršćivanju prekogranične suradnje da se zna za Hrvate i s ove strane Drave – kaže predsjednik Solga.

Hrvatski ljetni festival u Potonji, gdje je koncert Srebrnih krila oduševio više nego 1500 ljudi, tradicionalni Kup hrvatskih ribiča u Tomašinu, te predstavljanje podravskih pjesama i plesova (lukoviški KUD Drava, barčanski KUD Podravina) na jednoj od najvećih manifestacija u Hrvatskoj, na Vinkovačkoj jeseni, samo su neki od brojnih, uspješnih programa i nastupa

članova hrvatske zajednice Šomođske županije. I sljedeća će godina također biti vrlo šarolika i puna pjevanja i glazbe jer među novim planovima Samouprave jest i organizacija tamburaške škole za mlade iz regije.

Predsjednik se nada kako će njihov rad i 2015. godine biti uspješan, izvrstan i sadržajan te da zajedničko djelovanje i usklađivanje interesa ostat će čvrsto kao i lani. Poželio je još plodonosnu suradnju s ostalim samoupravama te je dodao kako će nastojati riješiti možebitne nesuglasice kako bi i dalje mogli složno raditi za dobrobit Hrvata u Mađarskoj.

Nakon predsjednikova izvješća, u ime Samouprave, gospodin Solga zahvalio je gospodinu Ladislavu Vertkovciju, bivšem predsjedniku daranjske Hrvatske samouprave, njegov rad za zajednicu. Timea Prisztács, Noémi Szilágyi, Zoltán Kásádi i

Milán Varjú srednjoškolski su učenici kojima je predsjednik uručio stipendiju (mjesečno 5000 forinti). Naime, Samouprava je odlučila da će pomoći mlađem naraštaju i dodijelila je stipendiju onim mladima koji aktivno sudjeluju u radu hrvatske zajednice i imaju dobar prosjek u školi.

Druženje Hrvata u Daranju nastavilo se s kulturnim programom gdje su nastupili učenici hrvatske nastave iz Barče, te KUD Drava, KUD Podravina i „Formacija Tomašina“. Članovi lukoviškog i barčanskog KUD-a uz glazbenu pratnju otpjevali su podravske i božićne pjesme, a Tomašin-

kinje su za ovu prigodu uvježbale ples na poznatu pjesmu Srebrnih krila „Manuela cha-cha-cha“. Glazba Orkestra Vizin sve goste je razveselila i opustila, mnogi su zaplesali i glasno zapjevali da ih čuje cijela Podravina. Kada se začula pjesma *Podravino moja mila* – neslužbena podravska himna – ruke su mam (odmah) bile u zraku. Organizatori Dana, kao izvrsni domaćini pobrinuli su se da nitko ne ostane ni gladan ni žedan, pa tako pjevanje i dobro raspoloženje u krugu prijatelja nije prestalo ni nakon zajedničke večere.

Jadranka Gergić

Mala stranica

Siječanj, prvi mjesec u godini

Podrijetlo hrvatskoga naziva za prvi mjesec nesigurno je. Najčešće je zastupljena teza o izvođenju naziva ovoga mjeseca iz sječe drva, no protiv te pretpostavke stoje i dijalektalni nazivi *svečan*, *svičen*, *sičan*, što ne bi imalo veze sa

sječom. Stariji nazivi za ovaj mjesec u nekim hrvatskim krajevima bili su: malobožičnjak (prema blagdanu Bogojavljenja), pavlovščak (po blagdanu obraćenja sv. Pavla, 25. siječnja) ili prezimec. Latinsko ime toga mjeseca, januar, dolazi od rimskog boga Janusa, boga vrata i ulaza, sunca i svjetlosti. Pri tome se naziv ne odnosi na početak i ulazak u novu godinu, nego na ponovno rađanje sunca, odnosno dana, koje nastupa nakon zimske ravnodnevice. Osim što je prvi mjesec u godini i obično se većini čini kao da je najdulji, siječanj krije i druge zanimljivosti. Prema provedenim anketama siječanj je najomiljeniji mjesec za raskide. Kako je Nova godina vrijeme novih početaka, siječanj je vrijeme u kojem se jedan od partnera najčešće odlučuje za prekid. Znamo da je 1. siječnja Nova godina, ali tog dana se obilježava i Svjetski dan obitelji, a i Svjetski dan mira, 6. je siječnja blagdan Tri kralja. Vjerojatno niste znali da je **3. siječnja** – Festival sna, **7. siječnja** – Dan starog kamenja i fosila, **8. siječnja** – Dan pjenušavih kupkâ, **17. siječnja** – Dan podsjećanja na novogodišnje odluke, **18. siječnja** – Dan Winnieja Pooha (zapravo rođendan A. A. Milnea koji je stvorio Winnieja i njegove prijatelje), **19. siječnja** – Dan koka u SAD-u, **27. siječnja** – Dan čokoladnih kolača. Ako obilježite narečene zanimljive i vesele dane zasigurno će vam brzo proći mjesec siječanj.

POZIV ZA NATJEČAJ

Uredništvo Hrvatskoga glasnika raspisuje natječaj za čitatelje Male stranice pod naslovom

„Razglednica iz mog zavičaja”

U okviru natječaja trebate predstaviti svoje naselje, odnosno prirodne ili kulturne znamenitosti naselja, regije gdje živite. Uz kratak tekst priložite i fotografiju (slično kao u rubrici „Razglednica iz Hrvatske”).

Vaše radove postupno bismo objavljivali u Hrvatskome glasniku, a najaktivniju školu ili razred na kraju školske godine čeka ugodno iznenađenje.

Radovi će biti izloženi i na našoj web-stranici:

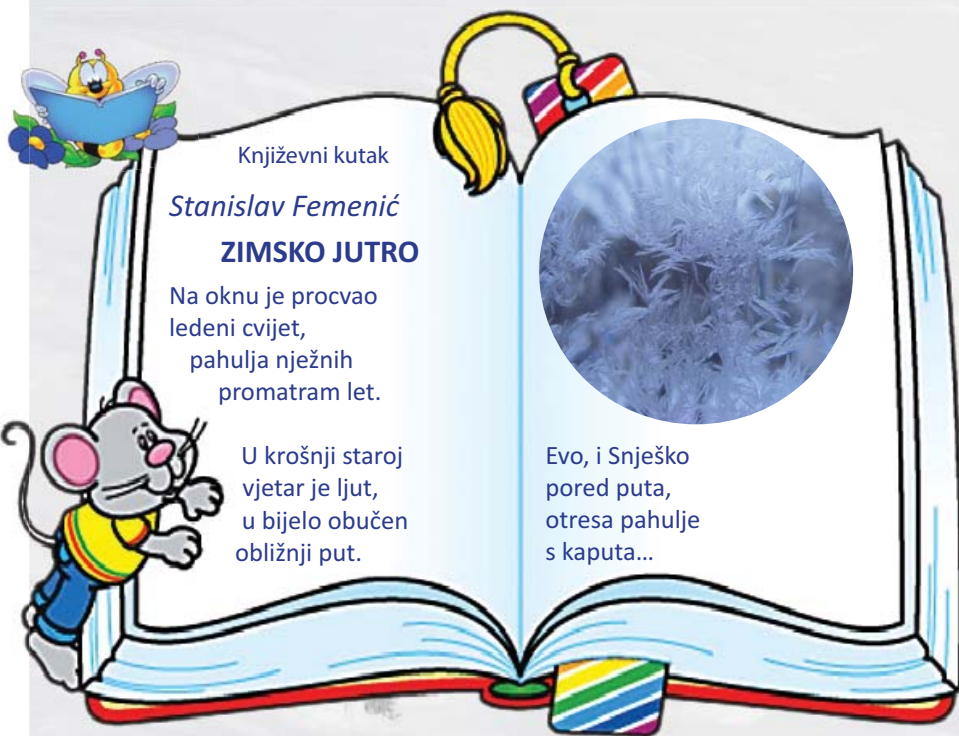
<http://www.glasnik.hu/za-mlade>, gdje ćete moći i glasovati na određene radove. Autori triju najviših glasova bit će nagrađeni na kraju školske godine.

Uz predani natječaj treba napisati ime autora, škole i razred koji pohađa.

Radove treba poslati elektronski (tekst + fotografija)

na e-adresu: beta@croatia.hu.

Rok je predaje natječajnih radova 15. siječnja 2015.

Književni kutak

Stanislav Femenić

ZIMSKO JUTRO

Na oknu je procvao
ledeni cvijet,
pahulja nježnih
promatram let.

U krošnji staroj
vjetar je ljut,
u bijelo obučen
obližnji put.

Evo, i Snješko
pored puta,
otresa pahulje
s kaputa...

Mali jezični savjetnik

TUČA i TUČNJAVA

Imenice TUČA i TUČNJAVA ne znače isto.

TUČA je vrsta oborine u obliku ledenih zrnaca (grad).

TUČNJAVA je fizički sukob dviju ili više osoba.

Dakle, pogrešno je reći da je izbila ulična tuča ili da su mladići izazvali tuču u diskoteci.

Pravilno je: ulična tučnjava / tučnjava u diskoteci.

Više od sto izvođača živih jaslica u Sumartonu

Zadnje nedjelje došašća sumartonski crkveni dvor pretvorio se u Betlehem gdje je uprizoreno Isusovo rođenje. Članovi KUD-a Sumarton pobrinuli su se za uređenje prostora, a u prikazivanje događaja uključili su se i pjevački zborovi iz okolnih mjesta, iz Mlinaraca, Petribe, Pustare, Serdahela, Sumartona te sumartonski tamburaši.

Scenografiju prikazivanja Isusova rođenja osmislile su Marija Hranjec iz Međimurja i Jelica Doboš Gujaš, voditeljica dramske sekcije KUD-a Sumarton. Svetu obitelj, mudrace, pastire utjelovili su članovi sumartonskoga kulturnog društva, a božićna događanja popratila je tamburaška glazba i mnoštvo adventskih i božićnih pjesama na hrvatskom i mađarskom jeziku. Treći put prikazane žive jaslice primamile su mnoštvo gledatelja iz cijele županije pa i iz obližnjih međimurskih mjesta. Pošto se smračilo, upaljene su pastirske vatre, pod šatorom pjevači u prikladnoj odjeći započele lagane božićne pjesme, a naratori Gordana Gujaš i Zoltan Kapuvari pripovijedanje božićne priče, anđeli donosili vijest... Ove su godine organizatori uspjeli nabaviti i magarca, s njim je na scenu ulazila sveta obitelj na prekrasno uređenu pozornicu od slame,

kukuruzovine, bora, kamena, mahovine. Uz njih su bile postavljene i žive životinje, od janjeta do koze, ponija, kojima su se djeca vrlo radovala. Nakon prikaza božićne priče svi gledatelji mogli su se približiti svetoj obitelji, životinjama kako bi se slikali i pogladili životinje. Sumartonske žive jaslice okupile su hrvatsku zajednicu regije i svima dočarale prekrasan božićni ugođaj.

Sudionici živih jaslica

beta

Natjecanje u pjevanju hrvatskih pjesama u Sumartonu

Pomurske hrvatske osnovne škole tijekom školske godine priređuju razne regionalne programe na kojima zajedno sudjeluju. To su zapravo razna natjecanja za školsku djecu u recitiranju, pjevanju, znanju hrvatskoga jezika ili drugih predmeta. Krajem studenoga u sumartonskoj Osnovnoj školi „Sv. Stjepana“ priređeno je natjecanje u pjevanju hrvatskih pučkih popijevaka na koje se prijavilo četrdesetak osnovnoškolaca iz Boršfe, Kerestura, Serdahela i Sumartona.

Školsko natjecanje u pjevanju pučkih popijevaka zapravo je neka vrsta kvalifikacije za predsmotru Međimurske popevke, naime najuspješniji učenici kandidiraju se i na predsmotru.

Na regionalnom natjecanju sve sudionike pozdravio je voditelj domaće ustanove Žolt Trojko, koji je naglasio da nam je duž-

nost čuvanje hrvatskih narodnih pjesama, jer to smo naslijedili od svojih predaka. Natjecatelji su se trebali pripremiti s jednom ili dvije pjesme u solopjevanju, a njihovu izvedbu ocijenile su učiteljice Gabrijela Huller, Agneza Kuštor, Jelena Molnar i Erika Kapuvari, članica mjesne Hrvatske samouprave. Izvedeno je mnoštvo poznatih pomurskih pjesama, kao što je Mura, Mura, Kiša pada, Mamica su štrukle pekli i druge u izvedbi mnogih nadarenih. Izvođači su vrednovani po kategorijama 1. – 2., 3. – 4., 5. – 6., 7. – 8. razreda.

U kategoriji za 1. – 2. razred prvo mjesto osvojila je Šara Vajdai, drugo Dora Novak, a treće Regina Čonka.

U kategoriji za 3. – 4. razreda prvo mjesto pripalo je Flori Orban, drugo Greti Lukač i Helgi Čonka, a treće Vivijen Budi.

U kategoriji za 5. – 6. razred najboljim izvođačem je ocijenjena Veronika Kos, drugo mjesto osvojila je Barbara Balaž, a treće Kristina Kőrösi.

U kategoriji za 7. – 8. razred prvo mjesto osvojio je Mate Tizedeš, drugo Veronika Kapuvari, a treće Martin Benceš.

beta

Vjekoslav Filaković dobitnik Nagrade „Heroj svakodnevice“

„Nagrađen je pravi čovjek koji nikada nije želio biti na naslovnici, nije htio biti falš zvijezda, ali možda je zbog toga pravi uzor!“ (Tvrtko Vujić)

Tvrtko Vujić, ugledni mađarski novinar, prije desetak godina osnovao je Nagradu „Heroj svakodnevice“. Nagradu dodjeljuje ljudima, kako ih on naziva, Herojima koji sa svojim zalaganjem, radom mogu postati pravi uzori. Tijekom svojeg posla obišao je cijeli svijet i mnogo toga je vidio, iskusio te shvatio da umjesto falš zvijezda, svijetu treba predstaviti prave uzore. Diljem Mađarske – i izvan nje – drži predavanja o svojim putovanjima i doživljajima, pa je tako 7. studenoga stigao i u Mohač, gdje živi dobitnik ovogodišnje spomenute Nagrade Vjekoslav Filaković.

Vjekoslav s priznanjem u ruci

Vjekoslav se rodio u Pečuhu, ali živi u Mohaču gdje je osnovao prekrasnu obitelj. Već dugo godina radi na Hrvatskom konzulatu u Pečuhu, predsjednik je Nadzornog odbora Čitaonice mohačkih Šokaca, tajnik je novonastale Lovačke, kulturne i gastronomske udruge Pečuško-baranjskih Hrvata te je vatreni navijač bilo kakve hrvatske reprezentacije i vjeran član HNK Hajduk. Godinama je svirao u orkestrima poput Baranje, Badela, kao momak svirao je i u školskom orkestru Hrvatske škole u Pečuhu te je više puta svojom glazbom pratio i razne KUD-ove.

Obitelj Filaković, ne sluteći kakvo ih iznenađenje čeka, otišli su poslušati predavanje svojega dugogodišnjeg prijatelja Tvrтка. Nakon fantastičnog predavanja Tvrtko ga je pozvao na pozornicu i pred cijelom publikom – bilo ih je više stotina – predao mu Nagradu „Heroj svakodnevice“. Osjećaji koji su obuzeli ova dva stara prijatelja neopisivi su.

Hrvat sam! Hrvat iz Mađarske. Da je to tako, mogu zahvaliti i dobitniku ovogodišnje Nagrade. Mi dijelimo istu sudbinu i potječemo

iz istog naroda, njegov životni cilj je naš opstanak, da i buduće generacije govore hrvatski, naš dragi materinji jezik. Dugo bih mogao nabrajati što sve čini za Hrvate u Mađarskoj. Svira, govori, radi i bori se kako bi opstali Hrvati na ovim prostorima. Vjekoslav je živi primjer za to da narodna nošnja nije samo za muzeje, da materinji jezik nije samo izraz iz rječnika, te da očuvanje običaja nije samo istrošeni način opstanka. Svi bismo ga trebali poštovati. Jer ga svoji poznaju najbolje, a moj zadatak je da to i drugi vide, koji će ga tek upoznati – reče Tvrtko Vujić.

Zapljeskala je cijela dvorana, svi su ga slavili, a u očima najbližih pojavile su se i suze radosnice. Vjekoslav je bio vrlo ganut, ali i ponosan što je u krugu obitelji, prijatelja i sugrađana mogao preuzeti priznanje za svoj rad za Hrvate u Mađarskoj. U ime Hrvatskoga glasnika odsrca mu čestitamo i želimo mu mnogo snage za nastavak svojega rada.

Jadranka Gergić

Vjekoslav sa suprugom Dalmom i sinom Dujom

Santovački betlehemari na polasku ispred novog učeničkog doma...

Foto: Katalin Molnar Tomašev

Santovo

„Betlemari“ ponovno obilazili šokačke domove

Tradicijski običaj betlehemara u Santovu njeguje se do naših dana. Radosno naviještajući Isusovo rođenje pastirskom igrom i božićnim pjesmama, u dva dana uoči Božića, 20. i 22. prosinca, skupina betlehemara sastavljena od učenika hrvatske škole, ujedno polaznika hrvatskoga vjeronauka, obišla je pedesetak santovačkih šokačko-hrvatskih domova gdje je vrlo lijepo primljena, pogošćena i darivana. Ove su ih godine pratili roditelji Bea Török Barna, Eva Gorjanac Galić i Joza Tomašev. Kako bi u svega dva dana mogli obići što više domova, pa i one najudaljenije „sokake“, roditelji su im osigurali i prijevoz s dva osobna automobila. Tradicijska pastirska igra ove godine izvedena je u župnoj crkvi pred početak mise na prvi dan Božića, 25. prosinca. Betlehemare je i ove godine pripremila vjeroučiteljica Katalin Molnar Tomašev.

Natječaj

Natječaj za popunu radnoga mjesta voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe Hrvatska državna samouprava raspisuje natječaj za popunu radnoga mjesta voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe.

Uvjeti:

- mađarsko državljanstvo
- visokoškolska stručna sprema vezano uz kulturnu djelatnost
- dobro poznavanje hrvatskoga i mađarskoga jezika
- informatičko obrazovanje na razini korisnika
- višegodišnje iskustvo na kulturnom polju i organizacijskim poslovima.

Osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa kandidati uz prijavu prilažu:

- životopis (opći podatci, podatci o školovanju, dosadašnja zaposlenja, sažet opis stručnoga rada)
- potvrdu o nekažnjavanju
- kratki i dugoročni plan djelovanja Kluba kao samostalne ustanove.

Voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe na rok od četiri godine imenuje Skupština Hrvatske državne samouprave. Plaća: po dogovoru.

Rok je za podnošenje prijava 30 dana od objave natječaja na web-stranici. www.kozigallas.hu.

Prijave s dokumentacijom podnose se na adresu:

Hrvatska državna samouprava
Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24
Tel./faks 303 6093 – E-mail: [hramouprava\(at\)chello.hu](mailto:hramouprava(at)chello.hu).
Zakašnjele prijave te prijave bez dokaza o traženim uvjetima neće se razmatrati.

O rezultatima izbora kandidati će biti obaviješteni u zakonskom roku.

BUDIMPEŠTA – Predsjednik Mađarske János Áder 17. prosinca priredio je prijam u Sándorovoj palači (predsjednička rezidencija) za narodnosne glasnogovornike u Mađarskom parlamentu i predsjednike državnih narodnosnih samouprava. (Snimka: MTI Lajos Soós)

BEČ – Parkhotel Schönbrunn 17. januara, u subotu ponovo čeka Gradišćanske Hrvatice, na 68. Hrvatski bal, na kojem će svirati Pax, Latino, Tamburica Cindrof, Blue Danube Orkestar, Bigband Sigi Feigl, Ferkovci, Santa Crux, My Fair Lady, Koprive, Kroatarantata. Informacija i rezervacija kod HGKD Hrvatski centar u Beču, ali na tel: 004315046354. Mail: kontakt@hrvatskibal.at; daljnje informacije www.hrvatskibal.at, ali na facebooku: www.facebook.at/hrvatskibal.

KAČMAR – Kako nam reče predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Teza Vujkov Balažić, prva priredba bit će im Novogodišnji koncert koji – iako je lani izostao zbog tehničkih razloga – već godinama priređuju u suorganizaciji sa Seoskom i Njemačkom samoupravom. Tronacionalni i trojezični koncert priredit će se 10. siječnja 2015. godine u mjesnom domu kulture.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Zavoda za istraživanje i razvoj prosvjete pri Ministarstvu ljudskih resursa, 15. siječnja je prvi, pismeni dio Državnoga natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. Na nadmetanje iz budimpeštanske Hrvatske gimnazije prijavilo se šest, iz pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže pet gimnazijalaca. Natjecanje je u prostorijama tih ustanova.

PEČUH – Viša stručna savjetnica Državnog ureda za Hrvatice izvan Republike Hrvatske Dubravka Severinski i savjetnik istoga Ureda Ivan Zeba 17. i 18. prosinca boravili su u Pečuhu, te su se na Generalnom konzulatu Republike Hrvatske sastali s predstavnicima i

voditeljima hrvatskih ustanova. Razgovori su vođeni poradi priprema za nastupajuću sjednicu međuvladinoga mješovitog odbora za zaštitu manjine između Mađarske i Republike Hrvatske, čija je posljednja

sjednica bila «davne» 2012. godine, 18. studenoga. Gosti su posjetili Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleže. Domaćica posjeta bila je generalna konzulica Vesna Haluga. Viša stručna savjetnica Dubravka Severinski naglasila je kako je potrebno odrediti prioritete kojima je nužna potpora, te kako mješoviti odbor slavi dvadesetu obljetnicu (utemeljen je 1994. godine). Pozivu su se odazvali zamjenica HDS-ova predsjednika Angela Šokac Marković, voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. Stjepan Blažetin, ravnatelj Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krleže Gabor Györfvári, urednik novinar MTVA Tomo Fűri, glavna urednica Medijskog centra Croatica (Hrvatski glasnik, Radio Croatica) Branka Pavić Blažetin, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, ujedno predsjednik Odbora za odgoji obrazovanje HDS-a, voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe Mišo Šarošac.